

שמירת פוליסות ביטוח חיים אצל ישראלים בחו"ל ותושבות לצורכי מס

כחלק מנושא רילוקיישן לחו"ל, ישראלים רבים מתחבטים מה לעשות לגבי פוליסות ביטוחי חיים, מנהלים וקצבה, אותן הם רכשו בעבר.

פוליסה למטרת קצבה בחברת ביטוח היא תוכנית המבטיחה למשלם למבוטח קצבה חודשית לפחות לכל ימי חייו. התוכנית בנויה כך שכל חודש משלם המבוטח תשלום חודשי, חלקו לרכישת כיסוי כנגד סיכונים שונים, והשאר מופנה לחיסכון. חברת הביטוח משקיעה את כספי המבוטחים, והחיסכון המצטבר הוא סיכום התשלומים החודשיים לחיסכון, בצירוף הרווחים (או ההפסדים) שהשיגה חברת הביטוח, ובניכוי דמי הניהול. החיסכון המצטבר אמור להספיק לתשלום הקצבה שתלווה את המבוטח לכל ימי חייו, מעת שהגיע ל"גיל פרישה". חברת הביטוח מחלקת את החיסכון המצטבר לפי מספר החודשים שהיא מהמרת שמבוטחיה יחיו ויקבלו קצבה. ברבות השנים, עם העלייה בתוחלת החיים, חברות הביטוח עדכנו את הפוליסות, כך שסכומי הקצבה החודשיים **הוקטנו** על מנת שהחיסכון המצטבר יספיק ליותר שנים. בהתאם, בפוליסות ותיקות יותר (עד אפריל 2001) סכומי הקצבה החודשיים גדולים יותר כי הם נקבעו **לפני** עדכון תוחלת החיים.

כיוון שבפוליסות ישנות חברות הביטוח מפסידות בהימור על תוחלת החיים, מובן מדוע חברות הביטוח אינן מאפשרות למי שהקפידה פוליסת קצבה ותיקה, לחזור ולצבור בה כספים נוספים. בדיוק בשל סיבה זו, כל מבוטח המקפיד, או פודה, פוליסת קצבה ותיקה, משרת את מטרות חברות הביטוח, ומוותר על נכס שמיטיב איתו (וככל הידוע סכומי הקצבות המשתלמות ע"י חברות הביטוח בחו"ל נמוכות משמעותית מאלו שבגין פוליסות ותיקות בישראל, והעמלות המשולמות על הקצבות בחו"ל גבוהות יותר).

מצד שני כידוע, שיטת המס בישראל כיום היא כזו שכל עוד יחיד נחשב "תושב ישראלי", אזי הוא נידרש להגיש דו"ח למס הכנסה בישראל, ולהשלים את המס בהתאם. מס הכנסה מצפה ל"ניתוק תושבות" מלא על מנת שהיחיד יחשב ל"תושב חוץ". אחד מהקריטריונים לניתוק התושבות עשוי להיות מקום עשיית ביטוחי החיים וביטוחי המנהלים. המשך תשלומי הביטוח בישראל עלול להעיד, בנסיבות המתאימות ויחד עם קריטריונים אחרים, על כי אין ניתוק אמיתי, ומכאן לחשיפה לדיווח למס הכנסה בישראל והשלמת המס והביטוח הלאומי בהתאם. יש סוכני ביטוח המציעים לשמור על הפוליסות הוותיקות ע"י תשלום חלק הריסק בלבד למשך שנתיים-שלוש הראשונות, ולו לפחות שישולם על ידי מישהו אחר, אך לא על ידי היחיד המבצע את הרילוקיישן. לאחר תקופה זו יכול היחיד לטעון לתושבות חוץ – באופן הרבה יותר מבוסס. פתרון זה אמנם אינו מושלם, אך הוא מהווה "רע במיעוטו". על מנת להמעיט ככל האפשר במשקל שלו בקביעת תושבות לצרכי מס, חשוב לוודא ששאר הקריטריונים של שינוי תושבות - מתקיימים. כיוון שקשה לשער מראש עד כמה ידקדק מפקח המס אם וכאשר תיבדק התושבות לצורכי מס, הרי חשוב לקבוע "מקדמי בטחון". ככל שהחשיפה להשלמת מס בישראל גבוהה יותר, כך חשוב לדקדק גם בפרטים קטנים כגון פוליסות ביטוח חיים.

ניתן לפנות אלי לבחינת מקרים ספציפיים,

ישי עציון, רואה חשבון

etsion@zahav.net.il